

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

NGUYỄN VIỆT CƯỜNG

**ĐẨY MẠNH XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI
Ở ĐỊA BÀN HUYỆN ĐẠI TỪ,
TỈNH THÁI NGUYÊN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG
Chuyên ngành: KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

THÁI NGUYÊN - 2018

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

NGUYỄN VIỆT CƯỜNG

**ĐẨY MẠNH XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI
Ở ĐỊA BÀN HUYỆN ĐẠI TỪ,
TỈNH THÁI NGUYÊN**

**Chuyên ngành: Kinh tế nông nghiệp
Mã số: 8620115**

LUẬN VĂN THẠC SĨ THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG

Người hướng dẫn khoa học: TS. Phan Văn Hùng

THÁI NGUYÊN - 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn này là công trình nghiên cứu của riêng tôi, chưa công bố tại bất kỳ nơi nào, mọi số liệu sử dụng trong luận văn này là những thông tin xác thực.

Tôi xin chịu mọi trách nhiệm về lời cam đoan của mình.

Thái Nguyên, tháng 12 năm 2017

Tác giả luận văn

Nguyễn Việt Cường

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới **TS. Phan Văn Hùng**, người đã tận tình hướng dẫn, giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Tôi xin trân trọng cảm ơn các thầy giáo, cô giáo khoa Kinh tế, khoa Sau Đại học - Trường Đại học Kinh tế & Quản trị Kinh doanh Thái Nguyên - Đại học Thái Nguyên đã đóng góp nhiều ý kiến quý báu giúp đỡ tôi trong quá trình nghiên cứu, hoàn thành luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn tới Ban lãnh đạo, các bạn bè đồng nghiệp, đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Do bản thân còn nhiều hạn chế nên luận văn không tránh khỏi những thiếu sót, tôi rất mong nhận được những ý kiến đóng góp của các thầy cô giáo và các bạn.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 12 năm 2017

Tác giả luận văn

Nguyễn Việt Cường

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
KÝ HIỆU VÀ CHỮ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu của đề tài	3
3. Đối tượng, phạm vi, và nội dung nghiên cứu	3
4. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài	4
5. Bố cục của đề tài	4
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI.....	5
1.1. Cơ sở lý luận về xây dựng nông thôn mới	5
1.1.1. Một số khái niệm cơ bản.....	5
1.1.2. Nội dung cơ bản về xây dựng nông thôn mới ở nước ta hiện nay.....	10
1.1.3. Những nhân tố chủ quan và khách quan ảnh hưởng đến Chương trình xây dựng nông thôn mới.....	15
1.1.4. Sự cần thiết phải có chính sách xây dựng nông thôn mới	17
1.2. Cơ sở thực tiễn về xây dựng nông thôn mới.....	18
1.2.1. Các chủ trương, đường lối, chính sách về xây dựng nông thôn mới ở Việt Nam	18
1.2.2. Bài học kinh nghiệm xây dựng nông thôn mới.....	19
1.2.2.1. Bài học kinh nghiệm xây dựng nông thôn mới của quốc tế	19
1.2.2.3. Bài học kinh nghiệm rút ra cho huyện Đại Từ, tỉnh Thái Nguyên	28
1.3. Tổng quan các công trình nghiên cứu	30

1.3.1. Các nghiên cứu trong nước	30
1.3.2. Các nghiên cứu ở nước ngoài.....	32
Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	34
2.1. Các câu hỏi nghiên cứu	34
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	34
2.2.1. Phương pháp thu thập số liệu.....	34
2.2.2. Phương pháp tổng hợp số liệu.....	36
2.2.3. Phương pháp phân tích số liệu	36
2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	38
2.3.1. Chỉ tiêu về quy hoạch xây dựng nông thôn mới	38
2.3.2. Chỉ tiêu phát triển hạ tầng kinh tế - xã hội nông thôn	38
2.3.3. Chỉ tiêu về đẩy mạnh chuyển dịch cơ cấu kinh tế, phát triển sản xuất, nâng cao thu nhập cho người dân.....	38
2.3.4. Chỉ tiêu về Văn hóa - Xã hội - Môi trường nông thôn.....	40
2.3.5. Chỉ tiêu về hệ thống tổ chức chính trị an ninh xã hội	41
Chương 3: THỰC TRẠNG XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI Ở ĐỊA BÀN HUYỆN ĐẠI TỪ, TỈNH THÁI NGUYÊN	42
3.1. Đặc điểm tự nhiên, kinh tế - xã hội của huyện Đại Từ	42
3.1.1. Điều kiện tự nhiên	42
3.1.2. Tình hình phát triển kinh tế của huyện Đại Từ giai đoạn 2011-2016...	46
3.1.3. Đánh giá chung	48
3.2. Thực trạng xây dựng nông thôn mới của huyện Đại Từ	49
3.2.1. Kết quả xây dựng nông thôn mới của huyện giai đoạn 2011 - 2016	49
3.2.2. Thực trạng xây dựng nông thôn mới huyện Đại Từ	53
3.2.3. Thực trạng hoạt động xây dựng nông thôn mới ở các xã tiến hành nghiên cứu	71
3.2.4. Đánh giá khái quát về xây dựng nông thôn mới ở huyện Đại Từ.....	91

Chương 4: MỤC TIÊU, PHƯƠNG HƯỚNG, GIẢI PHÁP ĐẨY MẠNH XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI Ở ĐỊA BÀN HUYỆN ĐẠI TỪ, TỈNH THÁI NGUYÊN	98
4.1. Mục tiêu xây dựng nông thôn mới ở địa bàn huyện Đại Từ trong thời gian tới.....	98
4.2. Phương hướng đẩy mạnh xây dựng nông thôn mới ở địa bàn huyện Đại Từ.....	98
4.3. Một số nhiệm vụ và giải pháp đẩy mạnh xây dựng NTM ở địa bàn huyện Đại Từ, tỉnh Thái Nguyên.....	99
4.3.1. Nhóm giải pháp về công tác lãnh đạo, chỉ đạo	99
4.3.2. Nhóm giải pháp về tuyên truyền, vận động, đào tạo, tập huấn và nâng cao chất lượng nguồn nhân lực	99
4.3.3. Nhóm giải pháp về phát triển sản xuất, nâng cao thu nhập cho người dân	100
4.3.4. Nhóm giải pháp về nguồn vốn trong xây dựng nông thôn mới	101
4.3.5. Nhóm giải pháp về thực hiện các tiêu chí hạ tầng cấp thiết	101
4.3.6. Nhóm giải pháp về thực hiện các tiêu chí cần ít nguồn lực đầu tư.....	102
4.4. Kiến nghị.....	103
4.4.1. Đối với Ban chỉ đạo Chương trình NTM và các Bộ, Ngành Trung ương	103
4.4.2. Đối với Tỉnh ủy, HĐND, UBND, Ủy ban MTTQ và các đoàn thể tỉnh Thái Nguyên.....	104
KẾT LUẬN	105
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	107
PHỤ LỤC	111

KÝ HIỆU VÀ CHỮ VIẾT TẮT

Dạng viết tắt	Dạng đầy đủ
MTQG	Mục tiêu quốc gia
NTM	Nông thôn mới
UBND	Ủy ban nhân dân
MTTQ	Mặt trận Tổ quốc
KHKT	Khoa học kỹ thuật
KT - XH	Kinh tế - Xã hội
CNH	Công nghiệp hóa
HDH	Hiện đại hóa
HTX	Hợp tác xã
THT	Tổ hợp tác
DA	Dự án
BCĐ	Ban chỉ đạo
BQL	Ban quản lý

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1: Tổng hợp kết quả thực hiện nông thôn mới theo nhóm tiêu chí	52
Bảng 3.3: Tình hình Quy hoạch và thực hiện quy hoạch nông thôn mới	54
Bảng 3.4: Tình hình thực hiện tiêu chí Giao thông.....	55
Bảng 3.5: Tình hình thực hiện tiêu chí Thủy lợi.....	56
Bảng 3.6: Tình hình thực hiện tiêu chí về Điện nông thôn.....	57
Bảng 3.7: Tình hình thực hiện tiêu chí về Trường học	58
Bảng 3.8: Tình hình thực hiện tiêu chí Cơ sở vật chất văn hóa	59
Bảng 3.9: Tình hình thực hiện tiêu chí Chợ nông thôn.....	60
Bảng 3.10: Tình hình thực hiện tiêu chí Bưu điện.....	60
Bảng 3.11: Tình hình thực hiện tiêu chí Nhà ở dân cư	61
Bảng 3.12: Tình hình thực hiện tiêu chí Thu nhập và Tỷ lệ lao động có việc làm thường xuyên.....	63
Bảng 3.13: Tình hình thực hiện tiêu chí Hình thức tổ chức sản xuất	64
Bảng 3.14: Tình hình thực hiện tiêu chí Giáo dục	65
Bảng 3.15: Tình hình thực hiện tiêu chí Văn hóa	66
Bảng 3.16: Tình hình thực hiện tiêu chí Y tế	67
Bảng 3.17: Tình hình thực hiện tiêu chí Môi trường	68
Bảng 3.18: Tình hình thực hiện tiêu chí Hệ thống tổ chức chính trị xã hội ...	70

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Chương trình mục tiêu Quốc gia (MTQG) xây dựng nông thôn mới (NTM) là chương trình trọng tâm, xuyên suốt của Nghị quyết Hội nghị lần thứ 7, Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khoá X) về nông nghiệp, nông dân, nông thôn, với mục tiêu: Xây dựng NTM có kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội từng bước hiện đại; cơ cấu kinh tế và các hình thức tổ chức sản xuất hợp lý, gắn nông nghiệp với phát triển nhanh công nghiệp, dịch vụ; gắn phát triển nông thôn với đô thị theo quy hoạch; xã hội nông thôn dân chủ, ổn định, giàu bản sắc văn hóa dân tộc; môi trường sinh thái được bảo vệ; an ninh trật tự được giữ vững; đời sống vật chất và tinh thần của người dân ngày càng được nâng cao. Từ năm 2010, Chính phủ đã triển khai Chương trình xây dựng nông thôn mới trên phạm vi cả nước. Thủ tướng Chính phủ đã ban hành các Quyết định: Quyết định số 800/QĐ-TTg ngày 04/6/2010, Quyết định số 491/QĐ-TTg ngày 16/4/2009, Quyết định số 342/QĐ-TTg ngày 20/02/2013, Quyết định số 695/QĐ-TTg ngày 06/8/2012, thống nhất thực hiện đồng bộ Bộ tiêu chí quốc gia về xây dựng nông thôn mới và phát động phong trào “Cả nước chung sức xây dựng nông thôn mới”.

Với quyết tâm chính trị cao, tỉnh Thái Nguyên xác định xây dựng NTM là nhiệm vụ trung tâm bao trùm; bằng nỗ lực, phấn đấu, điều hành quyết liệt và năng động của Đảng bộ, chính quyền và sự hưởng ứng nhiệt tình của nhân dân trên địa bàn tỉnh; sau hơn 06 năm thực hiện Chương trình đã đạt được nhiều kết quả tích cực trên tất cả các lĩnh vực. Xây dựng NTM đã trở thành phong trào rất sôi động ở nông thôn, huy động cả hệ thống chính trị vào cuộc; đã tác động tích cực trên tất cả các mặt của đời sống xã hội, từ học tập tới đưa tiến bộ kỹ thuật vào sản xuất, xây dựng cơ sở hạ tầng, công tác đảm bảo an ninh quốc phòng,... làm cho cuộc sống ở nông thôn văn minh hơn, trách nhiệm hơn, nhiều mặt tích cực được phát huy, như phong trào hiến đất xây